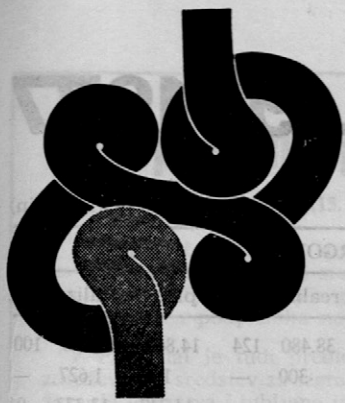

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO VII.

TOREK, 15. NOVEMBRA 1977

Št. 11

ROJSTVO NAŠE REPUBLIKE

Naša republika Jugoslavija je nastala v vojnem času. Konec novembra 1943. leta so se srečali v bosanskem mestu Jajcu odposlanci vseh narodov Jugoslavije. Na II. zasedanju AVNOJA so tam položili temelje novi državni ureditvi. Zmagala je revolucija ljudskih množic. Druga svetovna vojna ni bila samo boj proti sovražnim silam, temveč tudi odpor proti nazadnjaški in stari državni ureditvi.

V Jajcu so bili sprejeti sklepi, kateri imajo zgodovinski pomen in so prvi koraki na poti v svoboden socialistični družbeni red.

Sklepi obsegajo naslednje:

— ustanovljen je nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije kot začasna ljudska vlada z Josipom Brozom Titom na čelu;

— sprejet je odlok o odvzemu pravic jugoslovanski vladi v tujini, prepove se vrnitev kralja Petra II. Karadjordjevića, razveljavijo se pogodbe, katere je sklenila emigrantska vlada;

O njem je v letu 1951 nek novinar dejal: »Za nek narod in njegovo zgodovino ni veličastnejšega in srečnejšega trenutka od tega, ko se vse največje in najsvetlejše vrednote naroda izkristalizirajo v enem človeku. Če je ta narod trpel in bil samo trpljenja vaje, potem mora priti takšen človek, ne kot božji poslanec, temveč kot nosilec razvoja nekega naroda v zgodovini. In prišel je TITO in popeljal jugoslovanske narode kot mu je narekovalo junaško srce in ljubezen do domovine.«

Tito pa je rekel v novi Jugoslaviji naslednje besede: »Ni zadostovalo samo pozvati ljudstvo v boj proti okupatorju v tako težavnih razmerah, marveč je bilo treba istočasno dati ljudstvu tudi perspektivo za boljšo prihodnost.« Tista prihodnost je tudi že sedanjost, živimo v svobodni deželi. Republika, steptana in požgana med vojno, je zrasla vsa prenovljena in neodvisna.

V svetu pomenita besedi Tito, Jugoslavija — mir in pravičnost med narodi.

Tito z delegati na II. zasedanju AVNOJA

— Jugoslavija se zgradi kot demokratična federativna država enakopravnih narodov, s federalnimi enotami: Srbija, Hrvatska, Slovenija, Makedonija, Bosna in Hercegovina ter Črna gora;

— sklep se sprejme, da se priključi Slovensko Primorje, Beneška Slovenija, Istra in jadranski otoki k Jugoslaviji;

— tovariš Tito postane vrhovni komandant NOV in POJ.

Tako so vso oblast prevzele delavske množice iz rok buržuazije; vodila jih je KPJ pod vodstvom Tita. Vse to je pomenilo uničenje stare monarhistične Jugoslavije, narod sam je odprl pot v novi sistem.

Rojstvo nove Jugoslavije pa je potrebno povezano z osebnostjo tovariša Tita. Prav on je nosilec in borec vojnega in povojnega razvoja naše socialistične skupnosti.

**Vsem članom kolektiva
čestitamo ob prazniku
Dneva republike**

Uredniški odbor

Obračun poslovanja od 1. 1. do 30. 9. 1977

CELOTNI DOHODEK IN NJEGOVA DELITEV 30. 9. 1977
PRIMERJAVA S PLANOM 1977

(v tisoč din)

	SKUPAJ LIP			BOHINJ			REČICA			MOJSTRANA			PODNART			TRGOVINA			DSSS		
	plan	realiz.	ind.	plan	realiz.	ind.	plan	realiz.	ind.	plan	realiz.	ind.	plan	realiz.	ind.	plan	realiz.	ind.	plan	realiz.	ind.
1. CELOTNI PRIHODEK	288.542	321.224	111	115.002	113.931	99	91.161	111.366	122	19.336	16.368	85	16.494	26.073	158	31.089	38.480	124	14.860	15.000	100
2. eksterna realizacija	239.948	211.775	88	113.381	101.733	90	90.615	78.352	86	19.255	8.416	44	16.396	21.347	130	—	300	—	113	1.627	—
3. realizacija med TOZD	14.748	56.278	382	—	6.889	—	—	24.865	—	—	7.275	—	—	3.876	—	—	—	—	14.747	13.373	91
4. trgovsko blago in mat.	32.314	48.449	149	1.413	3.093	219	—	6.634	—	—	341	—	—	585	—	31.089	37.796	122	—	—	—
5. izredni dohodki	1.532	4.722	308	808	2.216	274	546	1.515	277	81	336	415	98	271	276	—	384	—	—	—	—
6. PORABLJ. SREDSTVA	210.675	225.710	107	80.120	73.520	92	68.133	80.301	118	15.831	12.849	81	11.730	18.054	153	28.322	34.280	121	6.538	6.706	103
7. DIS	133.895	130.026	97	58.074	49.299	85	53.263	55.987	105	13.513	10.141	75	9.045	14.599	161	—	—	—	—	—	—
8. FIS	47.856	51.213	107	20.621	21.568	105	14.693	16.609	113	2.216	2.221	100	2.598	2.884	111	1.190	1.225	102	6.538	6.706	103
9. trgovsko blago in mat.	28.352	42.578	150	1.221	2.598	213	—	6.156	—	—	221	—	—	567	—	27.132	33.036	122	—	—	—
10. izredni izdatki	572	1.893	330	204	55	26	177	1.549	—	102	266	261	87	4	—	—	19	—	—	—	—
11. DOHODEK	77.867	95.514	123	35.482	40.411	114	23.028	31.065	134	3.505	3.519	100	4.764	8.025	168	2.767	4.200	152	8.322	8.294	100
12. obresti od kreditov	1.830	1.513	83	654	575	87	765	482	63	121	61	50	123	62	50	167	333	199	—	—	—
13. prispevki in druge obv.	11.251	14.229	126	5.040	5.667	112	3.867	5.355	138	371	386	104	681	1.264	186	414	658	158	880	899	102
14. ČISTI DOHODEK	64.786	79.772	123	29.788	34.169	115	18.396	25.228	137	3.013	3.072	101	3.960	6.699	169	2.186	3.209	147	7.442	7.395	99
15. Osební dohodki - od tega	52.116	56.249	107	22.995	24.668	107	15.210	16.780	110	2.799	2.785	99	3.443	3.869	112	1.028	1.194	116	6.642	6.953	105
16. DIS OD	20.335	22.244	109	11.050	11.502	104	6.072	7.235	119	1.440	1.361	95	1.773	2.146	121	—	—	—	—	—	—
17. FIS OD	31.781	34.005	106	11.945	13.166	110	9.138	9.545	104	1.359	1.423	105	1.670	1.724	103	1.028	1.194	116	6.642	6.953	105
18. obveznosti po prostih sporazumih	192	184	96	99	94	94	63	61	97	10	12	120	15	14	93	5	3	60	—	—	—
19. za stanovanj. gradnjo TOZD in DO	3.578	3.593	102	1.551	1.574	101	1.037	1.071	103	189	184	98	231	315	106	69	77	112	441	442	100
20. za drugo skupno porabo	1.476	1.500	102	750	801	106	143	535	374	—	—	—	—	131	—	225	33	14	359	—	—
21. za poslovni sklad TOZD	2.433	12.537	515	1.737	4.358	251	—	4.581	—	—	—	—	—	1.927	—	695	1.671	240	—	—	—
22. za nerazvite republike	3.275	3.295	101	1.700	1.595	94	1.350	1.309	96	15	91	606	159	244	153	52	56	108	—	—	—
23. za rezervni sklad	1.776	2.414	135	956	1.080	112	593	891	150	—	—	—	121	269	222	112	174	155	—	—	—

S poslovnim rezultatom v devetih mesecih poslovanja 1977 smo lahko zadovoljni, kljub težavam in slabostim, ki nas spremljajo. Med slabosti lahko štejemo, da nismo znali v celoti izkoristiti ugodne konjunktore, ki trenutno vlada na domačem tržišču in za nekatere proizvode tudi v izvozu. Med težave pa lahko štejemo pomanjkanje nekaterih materialov, neugodni vpliv zamrznjenih prodajnih cen ob istočasnem naraščanju nabavnih cen materialov in storitev in ovire v proizvodnji zaradi izvajanja investicij. Ugodnejši poslovni rezultat od planiranega je dosežen zaradi povečane storilnosti za 8 %, zaradi boljših izkoristkov materialov in večjega obsega proizvodnje in prodaje ob istočasni zadržani rasti fiksnih stroškov.

O poslovanju posamezne TOZD je pomembno poudariti sledeče:

Tomaž Godec Boh. Bistrica:

Ima težave pri realizaciji planirane proizvodnje in prodaje. Storičnost je od leta 1976 večja za 4 %, vendar izpod planirane za 1977, proizvodnja je za 12 % višja kot v letu 1976, toda nižja od planirane za 3 %. Čisti rezultat poslovanja pa je za 15 % ugodnejši kot je bil planiran in za 53 % ugodnejši kot v letu 1976. Čisti dohodek za osebne dohodke in sklade je višji zaradi doseženih višjih cen v izvozu in boljših izkoristkov materiala.

Neugodno na poslovanje pa vpliva izvajanje investicije v obratu pohištva in izredno pomanjkanje cementa pri proizvodnji iso-span zidakov. Izredno neugodna je tudi cena opažnih plošč na domačem tržišču, ki že nekaj let ni spremenjena, cene izdelavnih materialov pa stalno naraščajo.

Rečica:

Proizvodnja po planu je presežena za 8 %, v razmerju do leta 1976 pa za 25 %. Storičnost je iznad planirane za 5 %, v razmerju do leta 1976 pa je višja za 15 %. Čisti dohodek je za 37 % višji kot po planu in za 68 % višji kot v letu 1976. Tudi fikсни stroški so naraščali počasneje kot prodaja, kar je skupaj z boljšim izkoristkom izdelavnih materialov, tudi ugodno vplivalo na poslovni rezultat.

Mojstrana:

Že po planu za leto 1977 ni bil predviden pozitiven rezultat. Ta TOZD dosega že nekaj let najnižjo razliko med proizvodno in prodajno ceno svojih izdelkov. Vhodna in garažna vrata imajo zelo neugodno prodajno ceno v nasprotju do nabavnih cen izdelavnih materialov. Program za odpravo motenj, ki je bil izdelan

zaradi negativnega obračuna ob polletju, pa je v drugem polletju že pokazal pozitiven rezultat in obračun 30. 9. ne izkazuje izgube.

Proizvodnja je nižja od planirane za 10 % in tudi nižja kot preteklo leto za 3 %. Proizvodnja vhodnih vrat je sicer večja, manjša pa je proizvodnja garažnih vrat in MIKO garnitur. Ker je število zaposlenih enako kot v preteklem letu, pomeni, da je storičnost nižja kot v preteklem letu za 3 % in nižja od planirane za 10 %. Na nižjo storičnost močno vpliva porast bolovanja. Storičnost v tem poročilu je izračunana iz dosežene proizvodnje v razmerju do vseh zaposlenih.

Podnart:

Proizvodnja je za 18 % višja kot je predvideno po planu in za 40 % višja kot v letu 1976. Storičnost je za 5 % višja kot je predvideno s planom in za 30 % višja kot v preteklem letu. Temu primerno je porastel tudi čisti dohodek, ki je po planu višji za 69 % in za 63 % višji kot v letu 1976.

Zelo ugoden poslovni rezultat je dosežen zaradi močnega povečanja proizvodnje in prodaje oblog, proizvodnja zabojev pa je nekaj manjša kot preteklo leto in tudi manjša kot je bilo predvideno po planu.

Trgovina:

V maloprodaji je za 22 % višja prodaja od planirane in za 51 % višja kot v letu 1976. Na zaposlenega je v letu 1977 dosežen za 18 % višji promet kot v letu 1976 in za 16 % višji kot je bil planiran. Čisti dohodek je za 47 % višji kot je predvideval plan in za 93 % višji kot preteklo leto. Ugodnejši poslovni rezultat je dosežen zaradi višje realizacije ob istočasnem rahlem zaostajanju fiksnih stroškov.

Jože Lipnik

Zakon ne pozna več delovnega mesta

Zakon o združenem delu v členu 177 govori o tem, da ima delavec pravico in dolžnost opravljati dela oziroma naloge, za katere je sklenil delovno razmerje. Med trajanjem delovnega razmerja je lahko delavec v skladu s samoupravnim splošnim aktom in z zakonom razporejen v temeljni organizaciji, v kateri dela, na vsako delo oz. k vsaki nalogi, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti, na podlagi ugotovljenih delovnih potreb.

Določba zakona opušta pojem »delovno mesto« — ki je bilo v praksi do sedaj temeljno izhodišče za oblikovanje pravic in obveznosti delavcev v združenem delu. Dosedaj je bil delavec razporejen z odločbo na določeno delovno mesto, ki je bilo vrednoteno z oceno v obliki točk, kar je bila tudi osnova za delavčev osebni dohodek, ne glede na to, katero delo je dejansko opravljal.

Tako definirano delovno mesto je bilo vir mnogim težavam pri kadrovanju, vrednotenju dela, prevzemanju in razporejanju nalog itd. Pojmovanje o tem, da neka naloga »ni v opisu delovnega mesta«, da »sem sklenil medsebojno razmerje samo za to delovno mesto in ne drugo«, da »je neko delovno mesto vred-

no toliko, drugo pa spet toliko«, je nesprejemljivo za samoupravljalca in ni v skladu z zakonom.

Zakon o združenem delu zahteva, da je potrebno opustiti staro pojmovanje delovnih mest in tudi uveljaviti nove odnose pri sklepanju medsebojnih razmerij, razporejanju na delo ter seveda pri delitvi sredstev za osebne dohodke. Za oblikovanje delovnega procesa in uvajanje pravic iz dela zakon uvaja katalog del namesto dosedanje prakse sistematizacije delovnih mest, ki pomeni razosebljanje delavca in neracionalnost pri zaposlovanju.

S katalogom del naj bi delavci v TOZD oblikovali delovne naloge in za vsako izmed delovnih nalog določili vse tiste karakteristike, ki so potrebne za izbor delavca za izvajanje delovne naloge in za ugotavljanje deleža, ki gre delavcu za izvajanje delovne naloge in delitvi sredstev za osebne dohodke.

Za vsako delovno nalogo v okviru kataloga del je potrebno opisati vsebino, določiti zahtevano strokovno usposobljenost, delovne izkušnje, pogoje dela, odgovornost in druge sestavine, ki so pomembne za vrednotenje naloge.

Delavec bo torej sklenil delovno razmerje za opravljanje nalog

v okviru kataloga del, za katere je strokovno usposobljen. Med trajanjem delovnega razmerja pa je lahko delavec po potrebi razporejen na vsako delo oziroma k vsaki nalogi, ki ustreza njegovi delovni zmožnosti.

Zahtevnost opravljene delovne naloge in učinkovitost dela pa sta edini merili za delitev sredstev za osebne dohodke delavca, zato bomo morali za posameznika ugotavljati, katere delovne naloge je opravil, s kakšno učinkovitostjo in kakšen je delež posamezne naloge v strukturi delovnega časa oziroma prispevka.

Z odpravo nagrajevanja po delovnih mestih gre za stvar, ki so velikega pomena za sodobno organizacijo delovnega procesa, večjo zahtevnost in storičnost ter uresničevanje načela PRAVI ČLOVEK PRI PRAVI DELOVNI NALOGI. Kajti bistvo sodobnega delovnega procesa je prav v tem, da vzpostavimo tak sistem, da najbolj usposobljenim delavcem razporejamo nove naloge ne pa da za nove naloge sistemiziramo nova delovna mesta, namesto da bi usposobljene delavce racionalno zaposlili. Hitrejše organizacijsko prilagajanje novim delovnim nalogam in smotnejša izraba znanja pa je tudi največja rezerva produktivnosti.

S. M.

Kakovost in še kaj ...

V deseti številki Glasila smo se poleg drugega seznanili s tem, kaj predpisuje zakon o standardizaciji glede internih standardov.

Ker do izida odnosno veljavnosti novega zakona o standardizaciji niso bila točneje postavljena določila, po kakšnem postopku DO sprejme interni standard, smo naše tri interne standarde sprejeli na način, ki je najboljše odgovarjal našemu načinu dela. Razumljivo, da smo pri določanju internih standardov morali upoštevati vsa tehnična, kvaliteta in trdnostna merila, ki jih za posamezni izdelek že določajo inozemski kakovostni predpisi, kakor tudi naši pogoji tržišča.

Za posamezni izdelek je strokovni kolegij DO določil komi-

sijo, ki je obravnavala in usklajevala pripravljene predlog in ga po popravkih in uskladitvi sprejela in potrdila.

Po tem postopku je interni standard postal veljaven in obvezen za delovno organizacijo.

Sedanja določila zakona o internem standardu terjajo od DO, da s samoupravnim splošnim aktom določi postopek in način sprejemanja internih standardov, kar bomo morali v doglednem času tudi pripraviti.

Tehnični normativi

V tem poglavju zakon podrobno navaja zahteve tehničnih normativov zaradi varnosti in varstva življenja in zdravja ljudi, naravnega in delovnega okolja, sredstev v družbeni lastnini in premoženja občanov.

V zvezi s predpisi o tehničnih normativih je zajeto tako široko področje dejavnosti, da se bom za lažje razumevanje omejil le na nekaj primerov iz našega vsakdanjega življenja v okolju delovnega mesta ali naravnega okolja, za naše varno počutje.

Vsi tehnični normativi točno določajo merila, po katerih morajo biti kakovostno opravljena posamezna dela ali izdelki, da je njih uporaba za človeka varna, da je podana varnost v delovnem okolju, da je preprečena nevarnost požarov, eksplozij, rušenja strehe nad glavo itd.

Če se npr. samo malo zamislimo v nevarnosti, ki nas vsakodnevno spremljajo na delovnem

Sklepi samoupravnih organov

Svet za gospodarjenje (15. 10.)

1. Pregledal je predlog sprememb samoupravnega sporazuma o cenah proizvodov in storitev v GLG za leto 1977 in predlagal DS TOZD-ov, da ga v predloženi obliki obravnavajo in sprejmejo. Za podpisnika naj pooblastijo Ivana Robiča.

2. Pregledal je tudi predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izgradnjo centra usmerjenega izobraževanja lesarstva Ljubljana in po razlagi sporazuma in načina združevanja menil, da je izobraževanje kadrov v lesni industriji nujno, zato je predlagal, da o sporazumu razpravljajo DS tozodv in ga sprejmejo. Za podpisnika naj pooblastijo Jordana Blaževića.

3. Seznanjen je bil s sporazumom o ustanovitvi poslovne skupnosti za turizem v Bohinju in vzporedno s tem združevanje sredstev in s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi Poslovne skupnosti za turizem Bled. Sprejel je sklep, da se zaradi objektivnih vzrokov ne bomo vključili v poslovno skupnost za turizem v Bohinju in na Bledu.

4. Pregledal je predlog ocenitve novostemiziranih DM v TOZD-u Bohinju in DSSS ter ga z nekaterimi popravki potrdil ter ga dal v 12-dnevno javno obravnavo.

5. Obravnaval je pritožbe odnosno pripombe na ocenitev DM upravljalca brusilnega stroja Ernst in upravljalca stroja za robno obdelavo, hlodar zakladač in vzdolžno obrezovanje plošč (VKZ).

Na osnovi primerjave med podobnimi DM (ki jo je izdelala komisija za ocenitev delovnih mest) je svet ugotovil, da so ocenitve navedenih DM pravilne.

6. Obravnaval je predlog uredniškega odbora za izplačilo nagrad članom odbora in ga v predlagani višini nagrad potrdil.

7. Pregledal je še predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje nalog ljudske obrambe ter o predlogu sklepa sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozasčito o ovrednotenem programu skupnih nalog za občino Jesenice. Le-tega je predlagal v obravnavo in sprejem TOZD-u Mojstrana, ki naj določi tudi podpisnika sporazuma.

Svet za reklamacije in inventuro (17. 10.)

1. Na predloge TOZD je sprejel sklep o imenovanju inventurnih komisij in podkomisij po TOZD in DSSS.

2. Pregledal je zapisnik o reklamaciji stropnih in stenskih oblog, ki jih je reklamiral Jože Znidaršič iz Medvod.

Člani sveta so reklamacijo že telefonično potrdili 15. 8. 77, na seji pa so o zadevi razpravljali in z zamenjavo oblog in povrnitvijo stroškov soglašali.

3. Prebral je tudi strokovno poročilo o potovanju v Švico k firmi Getaz Romang Ecoffey — Vevey zaradi reklamacije opažnih plošč.

VII. ZASEDANJA DS TOZD, lesna predelava REČICA
(20. 10. 1977.)

— Vodja priprave proizvodnje naj dokončno reši zadevo cistern za lepilo. Dobi naj se predračun za plastične cisterne.

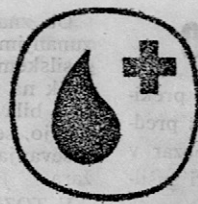
— DS je obravnaval predlog sprememb SS o cenah proizvodov in storitev v okviru GLG za leto 1977 ter ga potrdil v besedilu, kot je bil predložen v obravnavo. Za podpisnika pooblašča Ivana Robiča.

— Soglasno je bil sprejet samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izgradnjo centra usmerjenega izobraževanja Ljubljana. Za podpisnika se pooblašča dipl. ing. Jordana Blaževića.

— Sprejme se SS o temeljih plana razvoja PTT prometa Kranj za obdobje 1976—1980 v besedilu kot je bil predložen v obravnavo. Za podpisnika se pooblašča dipl. ing. Jordana Blaževića.

— Iz sredstev amortizacije, s katerimi TOZD razpolaga se nabavijo naslednja osnovna sredstva:

1 kom cepilka	v vrednosti ca 280.000.— din
1 kom termoakumulacijska peč	v vrednosti ca 4.280.— din.

Pa še nekaj o seminarjih

Z začetkom šolskega leta oživi tudi dejavnost dopisnih delavskih univerz, višjih in visokih šol, tako da le-te vse vprek organizirajo najraznovrstnejše seminarje na vseh koncih in krajih naše ožje in širše domovine.

Najplodnejše je bilo prav gotovo obdobje ob koncu septembra in začetku oktobra, saj so bili v tem času organizirani seminarji prav z vseh področij in tem od delovnih razmerij, uveljavljanja zvenega in republiškega zakona o združenem delu, o prihodku, sredstvih, normativih, pa tudi o varstvu pri delu, varstvu delavčevih pravic, o informiranju v temeljni organizaciji in izven nje, pa seveda še mnogi drugi.

Nekatere od teh so se udeležili tudi predstavniki naše delovne organizacije. Med tako kopic ponudb se je dostikrat težko odločiti, katera tema bo najzanimivejša in kje bo organizacija boljše. Dostikrat se tako zgodi, da smo po končanem seminarju močno razočarani, saj dostikrat ugotovimo, da od vseh ur, presedenih v zaprtim prostoru, v bistvu nismo ničesar pridobili. Seminarji predstavljajo sicer eno izmed oblik informiranja delavcev v združenem delu, toda žal vedno pogosteje ugotavljamo, da jih mnogi organizatorji organizirajo predvsem zaradi izboljšanja svojega finančnega položaja. Mnogi organizatorji pripravljajo seminarje mimo sindikata, kar pa je seveda povsem zgrešeno, saj je sindikat prvi, ki je že po samem zakonu poklican in odgovoren za informiranje delavcev oziroma širše družbene javnosti. Prav zaradi takega neenotnega organiziranja seminarjev in organiziranja le-teh mimo sindikata, se nam dostikrat zgodi, da lahko na različnih seminarjih dobimo o enem in istem problemu dvoje ali še celo več povsem nasprotujočih si stališč oz. informacij. No, kljub takim in podobnim pomanjkljivostim pa se vendar le zgodi, da se udeležiš seminarja, ki je proti pričakovanju zanimiv.

Tak se mi je zdel enodnevni seminar na Jesenicah, ki ga je prirejal RS ZSS za obveščanje in politično propagando skupaj z Dopisno delavsko univerzo Tomo Brejc o informiranju v delovni organizaciji in o pripravah za registracijo glasil delovnih organizacij. Ker se mi je zdela tema zanimiva in uporabna tudi za nas, bi vas rada o tem nekoliko informirala.

Glavni in odgovorni urednik glasila jesenjskih železarjev nas je seznanil z načinom informiranja v njihovi delovni organizaciji, ki zaposluje približno 7.000 ljudi. Že od leta 1951 izdajajo glasilo Železar, ki sedaj izhaja kot tednik v nakladi 10.000 izvodov. Kljub temu pa to ni niti edini niti ne glavni vir informiranja. Delavci sami so se v posebni anketi izjavili, da so naj-

(Nadaljevanje na 4. strani)

TOV.

15-KRAT STE DAROVALI KRI
ZA SOLJUDI
S SVOJO KRVJO STE MNOGIM
VRNILI ZDRAVJE
IN REŠILI ŽIVLJENJE
RDEČI KRIŽ SLOVENIJE
VAM ČESTITA
IN SE ZAHVALJUJE
ZA VAŠO ČLOVEKOLJUBNOST
IN SOLIDARNOST

OBČINSKI ODBOR RR
RADOVLJICA

LETO 1977

Selektor

Predsednik

Srečanje krvodajalcev

Občinska organizacija rdečega križa je dne 28. 10. 1977 priredila krvodajalsko proslavo občine Radovljica. Podelili so priznanja večkratnim krvodajalcem in to za 5, 10, 15, 20 in večkrat darovano kri.

Podelitev priznanj je bila združena z lepim kulturnim programom in tovariškim srečanjem. Vzušje v prostoru hotela Jelovica na Bledu je bilo res tovariško, toplo in blizu drug drugemu, končno prav tako, kot je v svojem nagovoru povedal dr. Borut Rus o krvodajalcih in pomenu te akcije.

S ponosom in skromnostjo pa vendar zadovoljen je vsak sprejel priznanje, na katerem je napisano med drugim »Darovali ste kri, s katero ste rešili življenje«. Prav te besede naj bodo kažipot vsem tistim, ki še oklevajo in celo predvidevajo, da je njihova kri slaba. Ali je to res, ostane vprašanje toliko časa, da to potrdi zdravniški pregled.

Takega mišljenja je bil tudi darovalec iz našega kolektiva. V

letu 1976 se je odločil, stopil je med krvodajalce. Nekoliko s strahom si je »zasukal« roka za kontrolni odvzem krvi; sledili so ostali pregledi — vse dobro, zelo dobro. Daroval jo je 3 dl. Postal in ostal je ponosen na to njegovo dejanje, saj je tudi on vsakodnevno izpostavljen v cestni gneči.

V mesecu novembru ali decembru letos bo odvzem krvi v radovljiški občini. Ali boste premagali strah, ali boste zavrnili misel, da že vaše počutje pove, da je vaša kri slaba, da je nimate dovolj in komaj za sebe, ali pa ste celo pozabili, da nesreča nikoli ne počiva.

Pristopite v vrste krvodajalcev. Postalni boste zadovoljni, da boste s svojo krvjo rešili življenje sodelavcu, znancu ali prijatelju in še posebno če bo vaša kri odločilna za življenje matere ali otroka, ki je šele zagledal luč sveta. Kdo bo tisti, ki jo bo daroval, če je boste potrebni tudi vi?

SI

Kakovost in še kaj ...

mestu, kaj hitro lahko ugotovimo, da so tako obsežni in strogi tehnični normativi nujno potrebni za našo vsakdanjo varnost.

Ob vseh zakonskih predpisih in določilih pa ne smemo pozabiti da smo vsi neposredno vključeni v dogajanja in smo udeleženci v obveznem spoštovanju zakonskih določil.

Da so merila za varnost človeka posegla tako globoko, se lahko vsakdo prepriča tako v svojem TOZD ali oddelku ali delovnem mestu.

Neštetočkrat smo priče kako se raznorazne komisije z manj ali več člani gibljejo na terenu TOZD, za katere ne vemo, kaj iščejo — tako si dostikrat mislimo, ker ne vemo, kakšno nalogo opravljajo. Vse te komisije ali

posamezniki v spremstvu naših odgovornih ljudi opravljajo kontrolo spoštovanja zakonskih določil — vse za našo varnost, kakor določa zakon. Na območju naših TOZD imamo zgradbe, delovne hale, strojno in transportno opremo, vseh vrst električne instalacije, nevarne stroje, veliko nevarnost požarov, pline, ki se razvijajo v proizvodnem procesu, nevarnost zastrupljanja voda z odpadkami, mraz, dež in še in še bi lahko našteval človekove sovražnike, ki ga spremljajo na delovnem mestu. Vsi ti primeri človekove varnosti so uzakonjeni z zakonom o standardizaciji, ki jih določajo tehnični normativi.

Inšpekcijske službe — ali kakor jim običajno pravimo komisije, ob svojih obhodih ugotav-

ljajo in preverjajo, ali smo pokrenili vse in povsod, kar določajo tehnični normativi. Preveč bi bilo, če bi našteval naše tehnične službe, ki so za to odgovorne. Kakor sem že predhodno omenil, je DO odnosno TOZD dolžna zagotoviti vse varnostne ukrepe tehničnih normativov, naša varnost pa zavisi predvsem od nas samih, kako spoštujemo tehnične normative, da v svojem delovnem okolju posebno pazljivo skrbimo za svojo varnost in varnost sodelavcev. Če se bomo vključili v tak sistem dela in spoštovanja tehničnih normativov, smo lahko prepričani, da bo naše delo varno in da se bomo vrnilo zdravi domov. To so zakonska določila, ki jih je na slehernem delovnem mestu treba spoštovati, sicer pa nosimo

sami odgovornost za našo varnost pri delu.

Za zaključek o tehničnih normativih se vračam samo na nekaj bistvenih primerov iz našega delovnega okolja:

— gradimo nove skladiščne prostore, projektant je moral ob izdelavi projekta upoštevati tehnične normative, da bo pod zgrajeno stavbo varno delo (sneg, potres, vrsta tal, veter, mraz itd.),

— kotlovnica, tehnični normativ precizno določa način kontrole parnih kotlov, katero izvaja Republiški inšpektorat po določenih časovnih presledkih. Vodja kotlovnice pa je dejansko odgovoren za stalno pravilno upravljanje, ker bi sicer obstajala nevarnost za življenje in varnost ljudi, zaposlenih v okolju,

— brusilnica, predpisana zaščita brusilnih kolutov, brusarč očala,

— krožna žaga, predpisana zaščita, da ostanejo zdravi prsti na roki — da po trenutni slabosti zaščiti roke ali glavo itd.,

— električne instalacije in oprema, za vse je točno določeno, kako mora biti varovano, da je njih uporaba življenjsko varna.

— požarna varnost, tehnični normativi točno določajo preventivne ukrepe proti možnostim nastanka požarov (npr. vskladičenje goriv in maziv, hidranti, priključki, lakirnice itd.).

Ni bil moj namen, da bi predpise in določila zakona o standardizaciji prenesel suhoparno na papir, zato nekatere važnejše stvari komentiram obsežneje, da bi se lažje seznanili z našimi obveznostmi in zaščito osebnosti varnosti, ki nam jo zakon zagotavlja.

(Se nadaljuje)

T. Sedlar

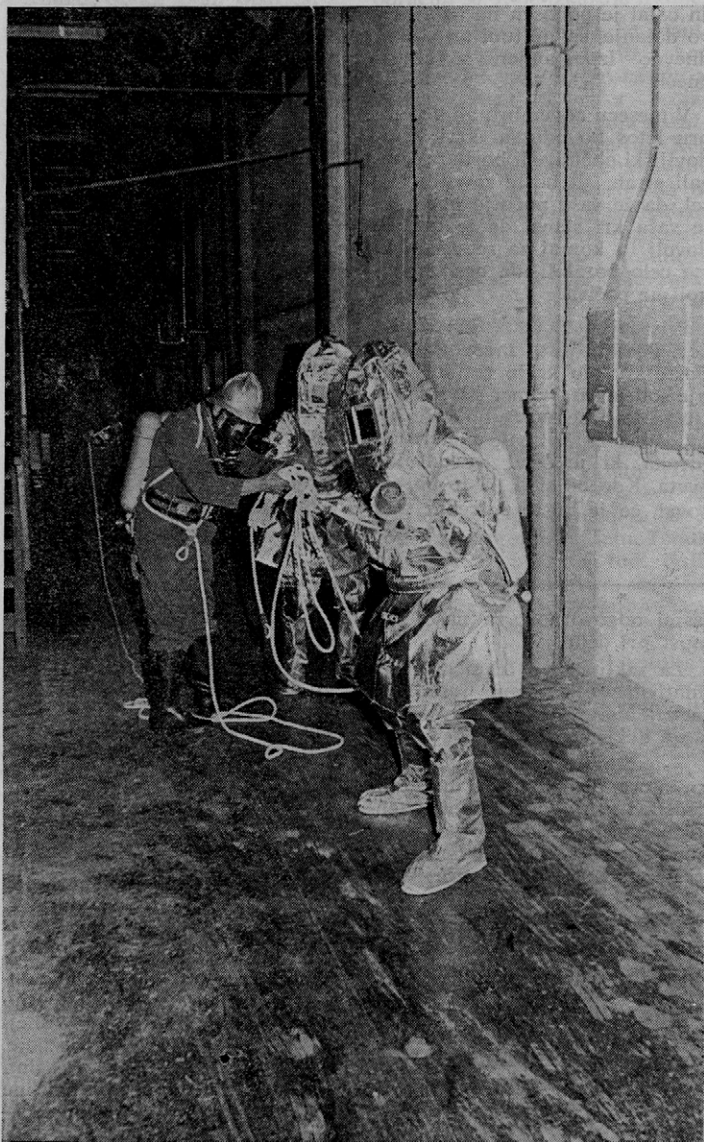
Hitro + strokovno = učinkovito

V zvezi s požarnovarnostnim tednom je bila izvedena teritorialna vaja. Nosilec vaje je bila Občinska gasilska zveza Radovljica v tesnem sodelovanju z delavci TOZD Rečica. Vaja je bila

organizirana v mraku s prekinljivo električnega toka s predpostavko, da je nastal požar v lakirnici in sušilni komori sušilnice v TOZD Rečica.

Pri vsaki nesreči je prva naloga reševalcev reševanje ljudi

Za uspešno in varno gašenje je predpogoj najšodobnejša oprema in usposobljenost vsakega reševalca

Ob znaku alarma v TOZD in zunanjim znakom s sireno na gasilskem avtomobilu, ki je dajal znak na taki relaciji, da so družva bila obveščena za takojšnjo akcijo, se je takoj začela akcija reševanja ljudi in gašenje požara.

V TOZD Rečica sta stopili takoj v akcijo dve ekipi ženske in moške gasilske desetine. Razen tega je bila aktiviran oddelek za požarno varnost, oddelek za prvo pomoč in oddelek za red in varnost. Istočasno so prihiteli na pomoč gasilci iz Gorij, Rečice, Bleda, Zasipa, Boh. Bele, Mlina, Sela, Podhoma in Ribnega. V nekaj minutah je bilo vse nared.

Akcija za reševanje ponesrečenec se je začela takoj po znaku alarma. Posebno opremljeni gasilci so prinesli ranjence do ceste ob tovarni, tu pa so jih prevzele pripadnice rdečega križa, jih odnesle na pogonsko postajo hodišča, kjer so jim pod strokovnim vodstvom zdravnika nudile zelo uspešno prvo pomoč. Vsa vaja se je odvijala mirno, zbrano s prisotnostjo visoke tehnike in znanja. Ves čas je bil prisoten velik poudarek na reševanju ljudi. Pri vaji se je izkazalo, da primanjkuje opreme za tako akcijo. Reševanje ni potekalo dovolj hitro in v celoti. To pomanjkljivost bo treba odpraviti.

Požar, ki nastane v lakirnici, je podvržen hitremu širjenju zaradi zelo vnetljivih lakov in drugih zmesi. Zaposleni v tem oddelku so zato ogroženi in je vsaka zakasnitev pri reševanju več kot usodna.

Gasilci so takoj stopili v akcijo tudi s pripomočki za gašenje lahko vnetljivih snovi, to je s prahom CO₂. Razen tega so društva takoj uporabila vodni bazen ob žagalnici in hidrante za gašenje in preprečitev širjenja požara na druge objekte. V notranjosti so stopili v akcijo gasilci z gašenjem požara s pomočjo priključkov na notranje hidrante. Vsi zaposleni, ki pri gašenju niso sodelovali, so se umaknili v odrejen prostor ob obratu. Pri akciji gašenja je bil poudarek tudi na reševanju opreme in strojev iz ogroženega območja.

Kot rečeno, je vaja potekala mirno, zelo delovno in strokovno. Na ogled vaje so bili vabljeni vsi skupinovodje, mojstri, oddelkovodji, obratovodje TOZD kot obvezno prisotni. Poleg tega pa še gasilci in predstavniki drugih TOZD DO LIP, predstavniki občinskega štaba civilne zaštite, funkcionarji Občinske gasilske zveze, predstavniki KS, ljudska milica in drugi. Praktično pa je v akciji sodelovalo okrog stodvajset ljudi pri reševanju ljudi, nudenju prve pomoči, gašenju, reševanju strojev in opreme in skrbi za red in varnost na območju TOZD.

Vedeti moramo, da smo na tem področju zelo ogroženi z nevarnostmi kot so: elementarne nesreče v obliki ognja, potresa in v manjši meri tudi s poplavi, predvsem na področju TOZD Rečica, če pa upoštevamo še bližino državnih meja, kar bi v slučaju sovražnosti predstavljalo neposredno bližino napadalca še dodatno nevarnost.

Če vse to upoštevamo, je še kako potrebna dobra pripravljenost za reševanje ljudi in imetja v slučaju take ali drugačne nesreče. Zato je potrebno tesno sodelovanje predvsem strokovnih služb požarne varnosti, narodne obrambe in sploh vseh sposobnih krajanov na območju KS in TOZD za učinkovito obrambo in reševanje ljudi in imetja ob taki ali drugačni nesreči.

Tako je bila s to vajo okrepjena povezava in sodelovanje krajanov z delavci TOZD. Tu in tam so ugotovljene pomanjkljivosti, kar je bil tudi cilj vaje, da se ta odpravijo do prihodnje vaje ali v primeru nenadnega požara.

Sodelovanje odbora CZ in njenih enot z gasilskimi enotami, medsebojno spoznavanje udeležencev, spoznavanje zgradb, terena je dalo vaji še posebno kvaliteto.

Ves čas je bila prisotna visoka tehnika, z uporabo sodobnih naprav in priprav in tesno povezavo različnih služb.

Tudi na tem mestu je prav, da še enkrat pohvalimo vse sodelujoče za tako predano in zelo

dobro izvedeno vajo. Prepričani smo, da ne bomo osamljeni tudi v slučaju elementarne nesreče. Z dobro preventivo pa bo več možnosti, da ostanemo le pri vajah.

Tand

Vsaka zamujena minuta je lahko usodna

Teden požarne varnosti

Uspešni gasilci

Industrijsko gasilsko društvo LIP Bled TOZD Tomaž Godec Boh. Bistrica je v tednu požarne varnosti izvedlo sektorsko mokro vajo v sodelovanju s štabom civilne zaštite.

Vaje se je udeležilo 30 članov, od tega 11 članov civilne zaštite. Kot je dejal Karel Gašper, je vaja dobro uspela.

Gasilci IGD so sodelovali 28. 10. tudi na vaji na Rečici, kjer

se je udeležilo 14 članov in na Nemškem rovtu (15 članov).

Po vaji so člani IGD menili, da bi bila vaja lahko še prej opravljena, če bi bil gasilski avto bolj opremljen. Povedali so še, da so na vajo vabili vodstvene delavce, pa žal ni bilo nikogar. Negodovali so tudi na uporabo gasilskega avta za nabavno službo in zanimalo jih je, koliko časa bo to še trajalo.

Branko Sodja

Kje je naša narodna zavest?

Navkljub zakonskim predpisom o javnih napisih, navzlic že dolgo znanim in veljavnim stališčem SZDL Slovenije o pravilni in dosledni javni uporabi slovenske ter številnim pripombam, opozorilom in prizadevanjem občanov in delovnih ljudi, še prav nič ne kaže, da se je na tem področju kaj prida spremenilo.

Še naprej se na javnih mestih ob cestah in ulicah bohotijo table s Zimmer in drugimi reklamnimi napisi v tujem jeziku. Obžalovanja vredno je trdovratno vztrajanje posameznikov, da si s takšnimi nemškimi, ali slovensko-nemškimi napisi javno postavljajo znamenje svoje hlapčevske ponižnosti in nacionalne krhkosti (samozaničevanja). Takšne tuje in dvojezične navlake je žal največ prav na obmejnih območjih. Na Gorenjskem od Rateč in Podkorena v Gozd Martuljku, na Jesenicah, na Bledu, v Ribčevem Lazu v Bohinju, v Naklem pa vse do najbližjih ljubljanskih predmestij se posamezni lastniki zasebnih turističnih sob, vinotočev in gostišč, človek dobi vtis, kar tekmujejo kdo bo imel bolj vidno izpostavljeno svojo tablo s takšnimi napisi.

Večletna prizadevanja družbenopolitičnih organizacij zlasti SZDL in turističnih društev, da bi enkrat za vselej napravili red

na tem področju z uvedbo enotnih mednarodnih znakov za označevanje turistično gostinskih storitev, podobno kot velja tudi za cestni in drugi javni promet, očitno niso, razen pri nekaterih izjemah, zadostovala. Zdi se, da je vse prepričevanje in dokazovanje zaman.

Ob vsem tem se slehernemu Slovencu, ki naj da na svoje dostojanstvo upravičeno postavlja vprašanje zakaj in do kdaj bomo to trpeli. Čemu služi takšno kljubovanje in poniževanje. Prav zanimivo bi bilo tudi zvedeti, kakšno posebno korist imajo neugnani ponudniki Zimmer? Ali so zaradi svojega klečeplazenja s tujim napisom pridobili več nočnin ali zabeležili večji promet kot tisti, ki so svoje sobe in storitve ponudili z ustaljenimi mednarodnimi znaki ali zgolj slovenskimi napisi? Močno lahko dvomimo. Bled je najboljši dokaz za to.

Kaj takšno početje pomeni pri naših skupnih prizadevanjih v podpori upravičenemu boju za mejskih Slovencev zlasti v Avstriji, za njihove osnovne človečanske in narodnostne pravice, kamor sodi tudi pravica do dvojezičnih napisov, je odveč naštevati. Vsekakor pa se zaradi takšnih posameznikov lahko samo sramujemo.

BL.

Pa še nekaj o seminarjih

(Nadaljevanje s 3. strani)

pomembnejši vir informiranja samoupravne delovne skupine, ki jih imajo v Železnici kar 276 in v katerih so organizirani prav vsi zaposleni. Skupine štejejo od 8 do 47 delavcev, delujejo pa kot skupine samupravljalcev, skupine proizvajalcev ali sindikalne skupine, torej lahko nastopajo kar v treh funkcijah.

V naši republiki izhaja približno 487 glasil delovnih organizacij, kar pomeni, da ga izdaja kar vsaka druga OZD. Vsa ta glasila seznajajo delavca ne le z dogodki v njihovi TO oz. DO, ampak tudi z dogodki širše družbenopolitične skupnosti, zlasti krajevne skupnosti in občine. Glasila delovnih organizacij so tako zelo pomemben vir infor-

miranja, zato je prav, da se vzpodbuja njihovo izdajanje in pridobiva čimveč ljudi za dopisovanje oz. sodelovanje pri glasilu. Vendar pa je zakonska zahteva, da je treba te stvari urediti tudi v internih aktih svojih delovnih organizacij, glasila pa seveda registrirati pri Republiškem sekretariatu za informacije. V ta namen so nam na seminarju tudi posredovali nekatere pripomočke za boljše in hitrejše usklajevanje z zakonskimi določili. Obveščanje delavcev je njihova ustna in zakonska pravica, vendar pa tudi dolžnost. Bistveno vlogo pri informiranju pa bi morale prevzeti sindikalne organizacije, ki so za to naloge zadolžene že po samem zakonu.

Jelka Kunej

Po poteh AVNOJ-a

Sindikalni izlet TOZD-a Rečica v počastitev 40-letnice vodstva tov. Tita na čelu KPJ in 40-letnice KPJ

V soboto, 24. 9. smo se podali na pot z dvema avtobusoma — točno 93 delavcev iz TOZD-a Rečica nas je bilo. Ob petih zjutraj smo krenili z Ble- da.

Pot nas je vodila skozi Ljubljano proti Dolenjski. Med potjo —nekaj kilometrov pred Novim mestom, smo že imeli postanek, nepredviden, za sprehod in osvežitev, kajti eden od avto-

busov je že odpovedal. Po polurnem postanku nas je pot vodila mimo Novega mesta čez Gorjance po lepi novo asfaltirani cesti do Metlike in od tam naprej po zelo slabi obvozni poti (glavno cesto namreč dograjujejo in je zaprta) do Karlovca, kjer smo imeli tudi prvi uradni počitek. Skoro vsi smo se napotili v hotel Korana.

Po enournem postanku smo se napotili do našega drugega postanka — Bihača. Pot nas je peljala po slikoviti pokrajini mimo Slunja in reke Korane v Bihač.

Spomenik v Drvarju

Jajce — Pred vhodom v dvorano, kjer se je odvijalo II. zasedanje AVNOJA

Mlini na Plivi

V Bihaču smo si najprej ogledali spominski muzej — dvorano, v kateri je bilo I. zasedanje AVNOJ-a. Ta dvorana je sedaj spominski muzej, v njem pa so razstavljeni vsi arhivi od tedanjega zasedanja in pa slavnostno okrašen oder, v ravno takšem ambientu, kot je bilo na dan zasedanja. Dvorana je živo okrašena s tapiserijami in zastavami vseh udeležencev zasedanja.

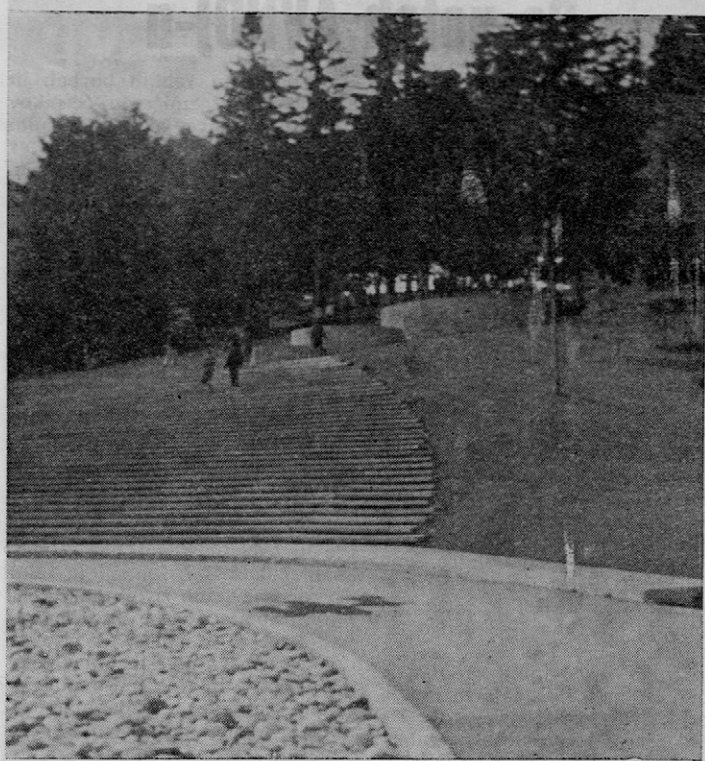
I. zasedanje AVNOJ-a je bilo 26. in 27. novembra 1942. leta v Bihaču. Zaradi nastanka NOV kot redno organizirane velike partizanske vojske ter krepitve in graditve NOO kot prvih organov oblasti v Jugoslaviji ter nenehnega širjenja osvobojenega ozemlja so terjali ustanovitev vrhovnega političnega predstavništva narodov Jugoslavije. Do leta 1942 sta se probleme vojne in revolucije reševala centralni komite KPJ in vrhovni štab. Novo predstavništvo naj bi bil najvišji organ ljudske oblasti. Vendar pa je ta namera naletela na gluha ušesa pri zahodnih zaveznikih in pri voditeljih SZ ter zahtevala resen odpor. Oboji so namreč še priznavali begunsko vlado v Londonu in kot predstavnika te vlade v Jugoslaviji četniškega vodjo Dražo Mihajlovića. Kljub temu nasprotovanju pa je bilo 26. in 27. novembra 1942 v Bihaču prvo zasedanje AVNOJ-a predstavnikov vseh jugoslovanskih narodov. Na zasedanju je bilo 54 delegatov. Na tem zasedanju pa ni bilo predstavnikov Slovenije, ker se zaradi bitk na poti proti Bihaču niso mogli prebiti in prvačasno prispeti do zasedanja. Na zasedanju so ustanovili antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije, kateri je bil kot vse- ljudsko predstavniško telo.

Po razlagi vodiča, ki nam je orisal omenjena dogajanja v Bihaču smo se napotili do avtobusov in nato po okrepčilu v kavarni in bifeju nadaljevali pot mimo Bosanskega Petrovca (nova velika tovarna — hala za izdelavo stavbnega pohištva — vrat) do Drvarja, kjer nas je v hotelu Beograd že čakalo kosilo.

Po dokaj obilnem kosilu in vrču mrzle pijače smo se povzpeli na hrib nad hotelom in si ogledali vrličasten spomenik in seznam padlih v veliki bitki desant na Drvar. Po ogledu spomenika smo se odpeljali z avtobusoma do parkirišča poleg muzeja, ki stoji pod vznožjem hriba. Ogledali smo si tudi muzej. V hribu se nahaja jama, v kateri je imel Tito leseno hišico, ki mu je služila za nemoteno delo, spal pa je v drugi hišici.

Zaradi velikih porazov nemške vojske na vseh frontah, kjer so zahodni zavezniki bolj in bolj ožili krog okupatorju, si je nemška vojska posebej še zadala nalogo zlomiti in uničiti narodno osvobodilno vojsko Jugoslavije. Hitler je pripravil veliko ofenzivo na celotnem ozemlju Jugoslavije. Izvedli so jo na jesen 1942 in zimo 1943. leta, toda NOV Jugoslavije je bila tedaj zelo močna vojaška sila, ki je ni bilo moč zlomiti. Zato se je nemška vojska z voditelji vred namenila narediti napad na sam vrhovni štab, kateri se je zadrževal v bližini Drvarja. Mislili so, da jim bo uničenje vrhovnega štaba in z ugrabitvijo komandanta maršala Tita uspelo razkrojiti in uničiti dobro organizirano vojsko.

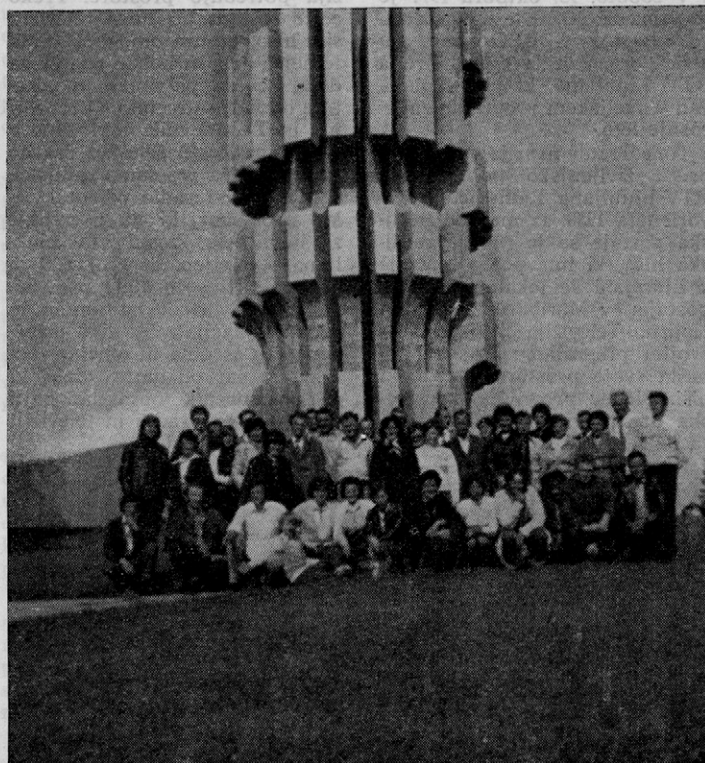
Napad na Drvar so pripravili v največji tajnosti. V jutranjih urah na dan 25. maja 1944, to je na Titov rojstni dan, so naprej strahovito bombardirali Drvar, nato pa so se nemška letala spustila v bližino Drvarja in celo v bližino vrhovnega štaba okrog 700 padelcev. Z vseh strani mesta so se približevale nemške motorizirane enote. V tem času naleta nemških divizij je bilo v mestu Drvarju zelo malo enot osvobodilne vojske. V glavnem so bili le gojenci vojaške šole, ki pa so nudili krčevit odpor ter s pomočjo še drugih enot, ki so bile v bližini in priskočile na pomoč, odbili ta napad. Tako je propadla še ena nemška ofenzi-

Dostop k spomeniku na Kozari

Kozara — Skupne grobnice padlih

Spominski posnetek pred spomenikom na Kozari

ziva. Tov. Tito pa se je po nekaj dneh z zavezniškim letalom preselil na otok Vis. V tej ofenzivi je padlo veliko okoliških prebivalcev — njim v spomin pa stoji zelo lep in mogočen spomenik — bodočim rodovom v opomin.

Po ogledu Titove jame in dveh muzejev v neposredni bližini te nas je skoraj zajela že noč. Pot nas je vodila iz Drvarja nazaj do Bosanskega Petrovca in nato po lepi in lepo vzdrževani ter

(Nadaljevanje na 6. strani)

Po poteh AVNOJ-a

(Nadaljevanje s 5. strani)

novi (s posojilom za ceste so v BiH že zgradili veliko novih cest, sedaj je bilo že razpisano drugo posojilo) cesti do Mrkonjič Grada. Med vožnjo je bilo vzdušje v avtobusu zelo razpoloženo in tu in tam se je zaslišala preneka pesem. Po začetku prenosa finalne košarkarske tekme med Jugoslavijo in SZ pa je kar vrelo veselje ob naši premoči in nenehnim vodenjem naše reprezentance.

Drugi dan smo se takoj po zajtrku odpeljali proti Jajcu. Pred Jajcem smo si iz avtobusa lahko ogledali umetno jezero in pa Vodenice na reki Plivi, ki dajejo še posebno doživetje in lep spomin na izlet.

Ko smo prispeli v Jajce, smo parkirali avtobuse pred samo zgradbo, v kateri je muzej in kjer je bilo leta 1943 drugo zasedanje AVNOJ-a.

Drugo zasedanje AVNOJ-a je bilo 29. nov. 1943. leta in mu je prisostvovalo 142 delegatov. Zasedanje se je poročilo na zahtevo izvršnega odbora AVNOJ-a, zaradi vse večjega števila osvobodjenega in deloma osvobodjenega ozemlja. Na teh osvobodjenih ozemljih so povsod izvolili krajevne in okrajne ter okrožne narodnoosvobodilne odbore. Tako se je širila in razvijala ljudska oblast. Veliki uspehi NOV so terjali zavarovanje te velike pridobitve. Buržuaziji je bilo treba onemogočiti vrnitev na oblast v novi državi. Prišel je dan in čas zakonitve nove ljudske oblasti, zato je izvršni odbor AVNOJ-a pozval vse predstavnike jugoslovanskih narodov na novo — drugo — zasedanje v Jajcu.

Po ogledu arhivskih materialov v nekdanji sejni dvorani II. zasedanja (ta dvorana je bila porušena in so jo po koncu II. svetovne vojne ponovno postavili in uredili v muzej) in po ogledu slapov Plive, smo nadaljevali pot ob reki Vrbas, po čudovitem kanjonu, dolgem več kilometrov, proti Banja Luki.

Od tod naprej pa je bil naš predzadnji cilj še ogled spomenika in filma na Kozari. Kozara

je znana po velikih borbah in mučenju ter uničenju četnikov in domobrancev nad nemočnim prebivalstvom okoliških krajev Kozare. Po ogledu veličastnega spomenika, ki obuja spomine na veliko bitko na Kozari in večno gorečem ognju, ki ga je prižgal sam Tito in gori v znak in spoštovanje padlim, smo se še vsi kolektivno slikali in si nato ogledali še film v muzejski stavbi ter sam muzej. Po razdelitvi suhega kosila smo nadaljevali pot proti Jasenovcu.

V Jasenovcu smo si v muzeju ogledali ostanke internirancev, ki so bili v tem taborišču. To je bilo eno izmed najbolj zloglasnih taborišč, kjer je umrlo nešteto nedolžnih življenj iz cele Jugoslavije. Četniki so se znašali nad otroki, ženami in tako rekoč nad vsem živim, kar je bilo v taborišču. Ljudi so obešali na kavelje in špice, ki vise še danes v teh drevesih poleg reke Save, ki je bila ob masovnih pokolih tudi rdeča. Nad ženami in otroki — nad taboriščniki so se znašali z vsemi pripomočki: noži, vilicami, zankami, sekirami, z vsem orodjem, kar jim je prišlo pod roke.

Ogledali smo si tudi film, ki traja 20 minut in so v njem resnični in arhivski posnetki, ki se hranijo še danes. Za muzejem stoji še veličasten spomenik na te grozote in v spomin vsem padlim v tem taborišču. Poleg spomenika se nahajajo tudi velike skupne grobnice, kjer so pokopavali nešteto nedolžnih ljudi.

Po ogledu vseh znamenitosti Po poteh AVNOJ-a smo se iz Jasenovca podali proti Novski in proti Zagrebu, ki nas je dočakal že v noči in lepo osvetljen. Pot po Cesti bratstva in edinstva nas je vodila iz Zagreba proti Krškem, Novem mestu, Ljubljani na Bled. Proti koncu naše poti so prenekaletari že spali in si tako nabirali moči še za drugi, delovni dan.

Razšli smo se s polno novih doživetij in novimi spoznanji, kako živijo naši bratje v SR Bosni in Hercegovini.

Branko Urh

Ogledali smo si zavod RTV Ljubljana

V soboto, 15. oktobra 1977 je mladina iz TOZD lesna predelava »TOMAŽ GODEC« Boh. Bistrice organizirala ogled zavoda RTV Ljubljana, ki je bil planiran v akcijskem programu za letošnje leto.

Tone Tratar nam je v kratkem orisal življenjsko pot Zavoda RTV Ljubljana. Radio je spregovoril leta 1938. Iz majhne radijske postaje se je razvila radijska hiša, ki ima poleg centrale v Ljubljani še lokalne radijske postaje: v Mariboru, Celju, in Kopru. Televizija je začela s svojim programom kasneje in našla svoje prostore v radijski hiši. Širitev programa, prostor-ska utesnjenost in slabi pogoji za delo so narekovali, da televi-

zija potrebuje prostore. Preko ceste so zgradili novo televizijsko hišo, ki jim omogoča kvalitetnejše delo in boljše pogoje za delo. Seveda pa potekajo nekatere oddaje — recimo TV obzor-nik in TV dnevnik, še vedno v stari zgradbi in šele čez čas bo radijska hiša res samo radijska, s tem pa bo radio pridobil nekaj prostorov, ki jih potrebuje za svoje delo. Zavod RTV Ljubljana sestavljena iz 12 TOZD in skupne službe in šteje brez zunan-jih sodelavcev na terenu in drugih lokacijah čez 2000 usluž-bencev. Čas dela ni omejen, od-visen je pač od narave dela, ki ga posameznik opravlja, kajti program na radiu in televiziji mora teči naprej.

Skupina udeležencev OOOZSMS Tomaž Godec pred poslopjem RTV Ljubljana

Tov. inž. Ljubo Nikodijević iz tehničnega vodstva nas je popeljal skozi prostore nove TV hiše, kjer delajo televizijci. Bilo je kaj videti. Kar preveč aparat-ur se je zvrstilo med ogledom pred nami. Še danes mislim na moč elektronike, ki služita v teh aparatih in na ljudi, ki opravljajo z njimi. Pa vendar si ne morem kaj, da tudi ne bi naštel nekaj aparatov. To so: kamere, cela vrsta monitorjev, magnetoskopi, magnetofoni, mešalna mi-za, za katero sedi tonski moj-ster, režiser, tajnica režije in morda še kdo. Videli smo celo vrsto oddelkov od snemalnice, montirnice, režije, mešalnice...

Povsod sama tema, le svetloba svetilk ti daje slutiti, da brez svetlobe le ne gre. Svetlobni napi-si nas opozarjajo na tišino, na prepoved kajenja in POZOR SNEMAMO! Tov. Nikodijević nam je tudi odgovarjal na vprašanja, če je katerega od nas, zanimalo. Naj zapišem tudi to, da nihče ne ve, koliko je stala nova TV hiša, da stane en re-portažni avto 2 milijardi dinar-jev. Inž. Nikodijević nam je po-vedal, da potrebujejo za 1 mi-nuto posnetega filmskega traku 1 uro ali pa več trdega dela pred kamerami in reflektorji. Prostor, kjer snemajo igre, raz-ne oddaje — to je velikianski studio, kjer so reflektorji, ka-mere, režiser, snemalci, osvetlje-valci in cel kup kablov. Kljub velikosti studijev pa je poleti vseno vroče, kajti 25 KW hitro segreje snemalni prostor, toliko je namreč potrebno svetlobe za snemanje. Prostor hlade s po-sodami, napolnjenimi z ledom. Ogledali smo si tudi prostore, kjer snemajo TV dnevnik in druge informativne oddaje.

Povem vam, da smo si to stavbo predstavljali čisto druga-če. Z novim letom 1978 bodo za-čeli predvajati vse informativne oddaje kot so TV obzorik in dnevnik tudi v barvni tehniki.

Po ogledu TV hiše smo se po-dali v radijsko hišo, tja nas je popeljal tonski mojster Tone Sedlar in nam najprej pokazal STUDIO 14, kjer snemajo odda-je v živo, ki jih slišimo na ra-diu. Nad studijem 14 je prostor, v katerem je mešalna miza, opremljena z raznimi gumbi in skalami za uravnavanje jakosti zvoka. Seveda so tu še magne-tofoni in zvočniki, ki jih potre-bujejo pri snemanju glasbe. Tu nastaja tudi kasetna glasba. Za-nimivo je, da je za 3—5 minut posnetega traku potrebna debela ura natančnega dela. Potem smo si ogledali prostor, kjer nastaja-jo radijske igre. Sobica je opremljena z nekaterimi pripo-močki, ki jih potrebujejo igral-ci pri igri in sicer ko je treba ustvariti zvočne učinke stopnic, vrat, banje, vode, klavirja, stola itd... ogledali smo si tudi prostor, imenovan govorilnica, kjer domuje napovedovalec in vodi oddajo. Napovedovalec ima pred sabo samo mikrofona, ves preostali tehnični del pa je v drugem prostoru, v katerega vi-di skozi stekleno okno v steni. Poleg ojačevalnice in montirnice smo videli tudi razdelilnico, od koder posredujejo druge oddaje. Vsi prostori so opremljeni z raz-nimi aparaturnami, snemalnimi trakovi, ploščami, magnetofoni in so zelo dovtetni za prah. Naj-dlje pa smo se pomudili v 5. nadstropju, kjer ima svoj pro-stor »VAL 202«. Poznate »VAL 202«? Prav gotovo ga, saj je

med nami mnogo takih, ki ga redno poslušajo, le redki pa so tisti, ki ne bi še nikoli slišali zanj. V skromnem in tesnem prostoru se stikajo že od vsega začetka že vseh dobrih pet let, odkar teče oddaja. Sicer pa bo-do v njem ostali vsaj še toli-ko časa, če ne še kakšno leto. V zakajenem prostoru, ki mu vse-kakor ne bi škodilo, če bi vanj spustili svežega zraka, je bilo polno ljudi in potem še 26 na-ših mladincev, kajti toliko nas je šlo na ta ogled od 40 prijav-ljenih.

Tov. Sedlar je povedal, da so iz letošnjega proračuna porabi-li že 90 % denarja. Že samo v prvih sedmih mesecih so potro-šili več kot bi lahko.

Na radiu imajo namreč vse preračunano na ceno program-ske minute. Ker je val 202 živ, dinamičen — veliko imajo po-tov, uporabljajo pa reportažni avto — imajo tudi drage, v zad-njem času kar predrage minute. Ampak na radiu tega nekateri nikakor ne morejo razumeti. Ti-sti, ki malo delajo in postreljajo manj minut, kot je predvideno so za vzor. Celu pohvalijo jih.

Ob koncu našega ogleda pa smo si ogledali še fonoteko — kot pravijo radijci — kjer ima-jo shranjene gramofonske plo-šče in magnetofonske trakove.

Naš obisk se je tako končal. Tovarišem, ki so nas popeljali v skrivnosti teh dveh medijev, smo se zahvalili in jim v zahva-lo podarili LIP-ove značke, svinčnike in prospekte Bohinja.

Zvedeli in videli smo mnogo novega in zanimivega, zato bo-mo odslej tudi drugače poslu-šali oddaje po radiu in jih gle-dali po televiziji.

Branko Sodja

Podnartovci na potepu

To sicer ni bil potep, kakršne-ga smo vajeni pri starih potepi-nih, ampak kar navaden izlet. Ker tudi letos s piknikom ni bilo nič, smo si dejali, pa jo mahni-mo po svetu — bolje »išta nego

je imel »pod komando«. Samo-stan je pridno služil svojemu na-menu do leta 1782, ko je cesar Jožef II. razpustil samostan, re-koč, da ni več potreben in »po-žre« preveč državnega proraču-

Vsi skupaj zbrani

ništa«. Z organizatorji so bile začetne težave, vendar smo se kasneje le zedinili. Tudi s smer-jo izleta smo imeli nekaj težav, vendar smo se končno domenili, kajti bratstvo in edinost je kre-post našega naroda. Smer izleta je bila Notranjska z idrijsko-cerkniškim kotom.

Zjutraj nismo preveč hiteli, kajti sobota je za prijatelje do-mačih živali, to je mačkov, težak dan, posebno pred jutranjim zdravilom. Tja do sedmih smo pobrali zadnjega zamudnika na Posavcu ter nadaljevali pot pro-ti »beli Ljubljani«. Jutranjim vi-kendašem se je mudilo ujeti zad-nji vikend na Jadranu in smo zato imeli dovolj opraviti, pre-den smo se prebili skozi to »gužvo«.

Naša prva postaja je bil grad Bistra. Verjetno ga ni Slovenca, ki ni bil slišal za ta lep konček naše ožje domovine. Verjetno so vedeli za ta kraj že prednamci. Leta 1260 se je spomnil koroški vojvoda Ulrih, da bi bilo dobro v tem delu sezidati samostan. Pa ga je sezidal, verjetno ne on lastnoročno, pač pa tisti, ki jih

na. Do leta 1953, ko se je v njem naselil tehniški muzej Slovenije, je grad služil vsemu drugemu, samo ne svojemu namenu.

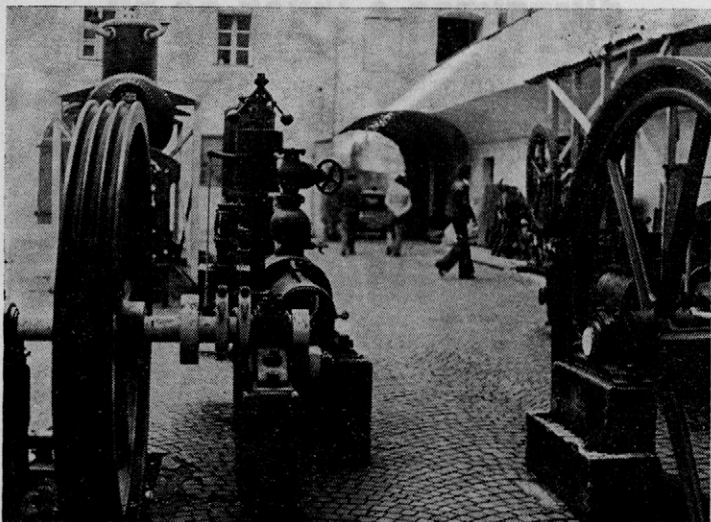
Pred gradom smo se razdelili v dva tokova: ukaželjni in pija-čeljni, eni desno in eni levo.

Sam grad ima znamenit križni gotski hodnik iz leta 1449. Iz tega obdobja je znamenita sonč-na ura in freske na zunanjsčini. V kapeli so baročne freske sli-karja Cebeja. Znamenita je opa-tova soba s posebnimi štukatu-rami.

V ostalem delu je, kot sem že omenil, nastanjen tehniški mu-zej Slovenije z gozdarskim, les-nim, elektrotehničkim, metalur-škim in lovskim oddelkom ter zgodovinskim prikazom Bistre. Ob poslopjih je žaga — samica ter stara kovačnica. Ob gradu je tudi lep park z ribnikom. Del gradu, kjer je bil prej verjetno hlev, so prenovili, v njem pa je razstava starih koles, motorjev in avtomobilov.

Ob vrnitvi iz gradu smo po-brali še tiste, ki so prej zavili desno in naslednja postaja je bila Vrhnika.

Mislim, da ga ni Slovenca, ki ne bi slišal za Vrhniko in ob njej velikega moza — Cankarja. Cankarjevo rojstno hišo ni prav lahko najti, kajti hiše so precej raztresene po Vrhniki kot bi jih s fračo nastreljal; morda pa so jih, saj je Valvazor zapisal: »No-tranjci so silno hitri in spretni v streljanju s pračo, tako da ka-men, ki ga v zanko zadegajo, redko zgreši.« Cankar bi gotovo grdo zaklel, ko bi slišal, da v njegovem rojstnem kraju govo-rim o Valvazorju.

Stara zapuščina idrijskega rudnika

V Cankarjevi rojstni hiši smo. Stiskamo se v majhni hišici, kjer je zrasel tako velik mož.

Prijazna ženica nam je povedala nekaj o njegovem življenju ter nam prebrala nekaj njegovih citatov; nam je bil najbolj všeč tisti iz našega vsakdanjika — govori o kletvica:

»O slovenska kletev. Ti pravi, neošemljeni obraz narodne duše! Kako maloobsežen, kako siromašen je tvoj register v primerjavi z bogastvom naših jugoslovanskih narodov. Kako ponižna si in sramežljiva v primeri z nebogmečo surovostjo lustrsko-nemške kletev! Kako si enostavna in plitka v primerjavi z

globoko premišljeno duhovitostjo romanske renesanse... Vzve-tela si, cvetka uboga, pohlevno dišeča, iz nerodovite peščene prsti in kako ginevajo sokovi iz naročja, ki te je porodilo, kako gineš in veneš sama in komaj še te goji pobožni pastirček na gor-njski planjavi!... O slovenska kletev, ti grob na ščitu propalega plemenitaša; zazvonili bodo mrtvaški zvonovi, zapeli bodo miserere: 'Danes in nikoli več!'... in razbili bodo ščit...«

Velik si, Cankar, večji kot si si sam želel, ko si zapisal Beli krizantemi:

»Trdna je moja vera, da napo-či zarja tistega dne, ko naše kul-

ture ne bo več krizantema siro-maka, temveč bogastvo bogatega. Že slutim zarjo tistega dne, sluti jo vse moje najgloblje in najčistejše hrepenenje. Ne, ne hrepenenje samo! Moje delo je slutnja zarje vsaka moja beseda in vse moje življenje. Že slišim dleto, ki kleše granitni temelj novi zgradbi...«

Kadar napoči tisti dan, ko pre-rojeni narod pobral iz blata po-hojeno ubogo krizantemo, očistil jo bo ter jo shranil s hvaležnim spoštovanjem, za spomin na grenkolepo preteklost.

Na enem tistih tenkih belih lističev bo napisano moje ime.

Uresničile so se Cankarju te besede, vendar nekaj deset let prepozno; on ni za nas samo ta nek listič krizanteme, ampak ve-lika knjiga.

Vrnili smo se v Logatec. Samo mesto nima kaj dosti zanimivo-sti — nas pa je zanimala lesna industrija v Logatcu, to je to-varna oken KLI Logatec.

Že od daleč tovarna zgleda precej velika, ko pa človek stopa po obratu, se mu zdi v pri-merjavi z našim ubogim oddel-kom na Lancovem pravi gigant. Pokazali so nam predvsem pro-izvodnjo oken, ker je to njihov glavni proizvod, toda poleg je še žaga, predvsem za listavce in pa proizvodna hala za stole, ki jih večinoma izvažajo. Teh obratov nam niso pokazali, zakaj ne, nam tudi niso povedali; morda so se bali, da bi namesto zabo-jev pričeli izdelovati stole — modro, vendar neuresničljivo, ali ne?! Kakšnih osnovnih podatkov o tovarni nam niso povedali, ker je bil vodič bolj doma v proiz-vodnji kot pa v ostalih področ-jih in je s takimi podatki bolj skoparil.

Pošteno prestradani smo jo mahnil v neko »oštarijo« na ko-silo. Moram reči, da so nas kar pošteno »nafutrali«, če zanema-rim tistih nekaj živalic, ki so bila servirana na solati.

Naš prvotni načrt je bil ogled Postojne — Postojnske jame, toda spremenili smo smer proti Idriji. Toda vseeno nekaj besed o Postojnski jami, kot jo je opi-sal »gaspud« Janez Vajkard Val-zavor:

»Nadvse čudna jama je pri Postojni, ki greš vanjo silno da-leč, a ji še nihče ni prišel do konca. Notri najdeš povsod mno-go hodnikov, tu in tam jame, dalje silno velike prostornine, kjer bi mogle stati cele hiše in vasi, ponekod so tudi prepadi, ki so tako globoki, da slišiš padec kamna šele po dveh oče-naših, kar gotovo kaže grozno globino.«

Tako Valvazor pravi o Postojnski luknji, mi pa jo »šibamo« proti Idriji.

Za kratek intermezzo smo se ustavili na čudnem mestu s čudnim imenom — Divje jezero. Jezero je res »divje in nenavad-no«. Ima obliko škornja, velik pa je približno toliko kot hokej-sko igrišče. V sredini je globok 14 m. Okrog njega pa se sto ali več metrov navpično dvigajo skalnate pečine. Vsa stvar spo-minja na arboretum, kajti vse rastline okoli njega so označene po naše in za bolj modre ljudi še latinsko.

Prispeli smo v Idrijo. Ni ga Kranjca, ki ne bi čul za živo srebro, po katerem je znana Idrija in ga tudi ni Kranjca, ki ne bi te zlahtne kovine uporabljal; če že ne drugače, pa takrat, ko zdravimo mačke s toplome-rom med zobom in vrečko ledu na glavi.

Valvazor je ob odkritju rudni-ka zapisal:

»Rudnik je odkril leta 1497 neki kmet, ki je pod potoček po-stavil nekaj škafov. Ker sprva ni razumel, kaj je našel, je dal nekaj v škafo in nesel k zlatarju, da bi izvedel, kakšno čudo bi to neki bilo. Ni pa hotel izdati kra-ja, kje bi to bilo, dokler mu ni vojak z imenom Kocijam Ander-lein obljubil dobre nagrade ter izvalil dragocene skrivnosti.«

Rudnika si nismo mogli ogle-dati, ker je pač, kot vam je zna-no, zaprt. Zato pa smo si ogle-dali idrijski grad, v katerem je razstava rudniške opreme. Žal

Bistra voda tebe žene...

smo videli samo stroje, ki so razstavljeni na grajskem vrtu, ostali del gradu pa je bil zaprt. Tako smo bili prikrajšani za še eno zanimivost, kajti v gradu razstavljajo tudi čipkarsko umet-nost na Idrijskem.

Če gre človek iz idrijskega gradu po bregu navzdol, jo pri-seka naravnost v »Nebesa« — verjetno prvič in zadnjič. Toda v to gostilnico smo prišli pre-pozno, kajti naš namen je bil degustacija idrijskih »žlikrofov«, pa smo jih že zamudili. Pa dru-gič, smo si dejali in jo urezali proti Cerknem.

Menim, da je že vsak slišal za bolnico Franjo, ki se skriva v tem kottičku naše ožje domovi-ne. Ko vidiš to čudo narave in čudo človeške znajdljivosti, si mi, ki tega nismo doživeli, le težko predstavljamo, koliko so naši borci preživeli hudega za naš srečni danes.

Vesela družina pa je kar pre-prevala in preživljala zadnje uri-ce našega potepanja po Notranj-ski. Bili smo zadovoljni, nekate-ri bolj, nekateri s polnimi glava-mi pa manj.

Max

Problem otroškega varstva v Radovljjski občini

V prizadevanjih za čimbolj uspešno reševanje problema otroškega varstva v radovljjski občini, so bili v zadnjih dveh treh letih doseženi precejšnji premiki, čeprav je ostalo tudi še dosti odprtih vprašanj.

Ker je v občini od vseh zapo-slenih kar 54 % žena se postavlja ta problem še bolj v ospredje. Pri spopadanju s težavami, ki jih ni malo, sili odgovorne dejavni-ke v občinski skupnosti otroškega varstva in Vzgojno varstvene-ga zavoda pa tudi družbenopoli-tične organizacije in skupščino k resnejšemu pristopu pri reše-vanju odprtih predvsem prostor-skih vprašanj.

S podpisom samoupravnega sporazuma o temeljnih planov družbenega varstva otrok v SRS v obdobju 1976—1980, so tudi drugi, ne samo poklicni dejavni-ki v KS in občini, prisiljeni prevzeti svoj delež dolžnosti.

Zdaj nihče več ne oporeka resnici, da je prostor in okolje najpomembnejši pogoj za otroke predšolskega obdobja v katerem se oblikuje njihov osebnostni razvoj.

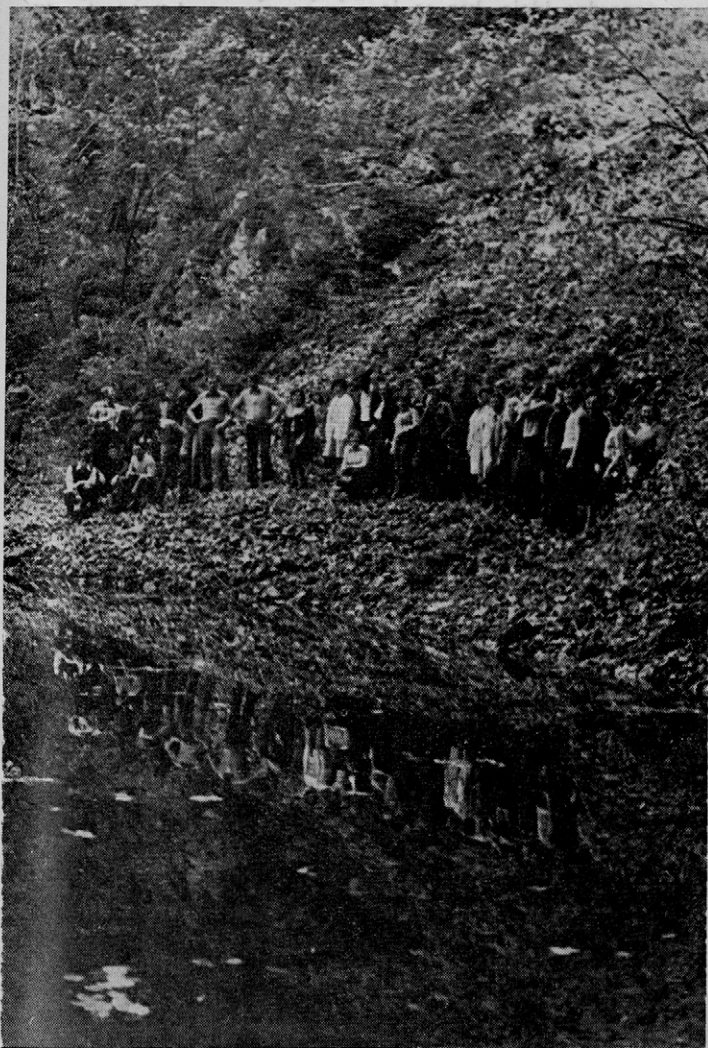
V radovljjski občini navzlic še vedno prisotnim težavam dokaj prizadevno začenjamo reševati ta problem. Koordinacijski od-bor za izgradnjo izobraževalnih in vzgojnovarstvenih objektov pri občinski skupščini je pripra-vil akcijski program na osnovi ugotovitev, ki jih je zbral o de-janskem stanju potreb in mož-nosti za načrtno vključevanje otrok v predšolsko vzgojo in izo-braževanje.

V občini je 2879 otrok od 1 do 7 let starosti, od katerih je 1841 starih od 3 do 7 let. V letošnjem šolskem letu so sprejeli v vse enote Vzgojno varstvenega zavo-da le 670 otrok, ali 23 % celotne predšolske generacije od enega do sedmih let, kar je 2,06 % pod republiškim povprečjem zajetja otrok v varstvo. Ugodnejše je razmerje v varstvo vključenih otrok od 3 do 7 let starosti, kjer so dosegli že 36 %, v katerem pa se bo zaradi že začete gradnje novega vrtca na Bledu z 200 me-sti, ta odstotek še povečal. S tem pa seveda vsem potrebam še zdaleč ne bodo zadostili. Še na-prej bo ostalo precej malčkov doma.

1037 otrok od 1 do 3 let staro-sti pa kljub temu še ne bo de-ležno družbenega varstva. To je še posebno pereče na območju KS Bled, kjer je 162 in v KS Ra-dovljica 168 teh otrok, dosti ugodnejše pa je v Bohinju.

Delno bo skupnost otroškega varstva omilila problem varstva tudi z organiziranjem 80 urnega programa za vse otroke od 5 do 7 let, ki so si ga zastavili v sred-njoročnem programu. Računajo, da bodo s tem programom zajeli najmanj 480 predšolskih otrok. Že sedaj pa se bo potrebno do-govoriti s sveti KS za območja v katerih bodo ta program lahko tudi izvajali. Vsekakor pa ne bo možno ugoditi željam staršev po odpiranju novih vrtcev v sleher-nem naselju.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Podnartovci v »ogledalu«

Bolnica Franja z našimi obiskovalci

Bo telovadba v Gorjah izumrla

V začetku oktobra je imel upravni odbor TVD Partizan Gorje svojo prvo jesensko sejo. Na tej seji so obravnavali in reševali probleme, ki so se nakopili preko poletja. V domu Partizana je že urejeno centralno ogrevanje vseh prostorov, v prizidku tega doma pa je potrebno opraviti še nekaj obrtniških del, kar bo izvedeno še to leto. Razpravljali so tudi o tehnični izvedbi smučarskih tekov za memorial Prešernovega bataljona na Pokljuki, ki bo letos 17. decembra in o nočnih tekih za memorial Marjana Jakopiča, ki bo 2. januarja 1978 v Gorjah, kjer bo sodelovala vsa državna tekaška reprezentanca. Do takrat se bo že vrnila s tekmovanj iz Sovjetske zveze, seveda če bodo dani vremenski pogoji za izvedbo tega tekmovanja.

Najbolj žgoč problem pa je trenutno z gimnastiko. Že od februarja sem ni več splošne telovadbe. Dolgoletni vaditelj na tem področju v Gorjah, Silvo Arh, pravi, da se je trudil s cicibani in pionirji, ko pa so le-ti zapustili osnovno šolo in postali mladinci, je bilo z vsem konec, da o članskih telovadnih vrstah

sploh ne govorimo. Sicer vadijo mladi še v telovadnici osnovne šole Bratov Žvan, toda le košarko in odbojko. Ravno tako imajo redne treninge v telovadnici smučarji tekači. Vse to pa je premalo za doseg boljših rezultatov na tekmovanjih. Sicer se to ne dogaja samo v TVD Partizan v Gorjah, to je vsesplošen pojav, kljub temu da danes družba nudi vse pogoje za dobro vadbo. V času med obema vojnima in še nekaj let po zadnji vojni so imele Gorje močne telovadne vrste in odlično razvito kulturo. Vsi ti ljudje so bili zgolj amaterji v svoji dejavnosti in so delali res z ljubeznijo in srcem, niso gledali na denar, čeprav so živeli slabše kot mi danes — prav to jih je verjetno bolj združevalo.

Danes se že vse usmerja tako, da bodo gojili določene zvrsti športa samo vrhunski športniki, ki ne bodo mogli biti več samo amaterji; za vse ostale, ki jim je že danes potrebno gibanje v prosti naravi ali v telovadnicah, pa bo nujno povečati rekreacijsko dejavnost. To narekuje in zahteva današnji sodobni čas.

Jože Ambrožič

Problem otroškega varstva v Radovljiški občini

(Nadaljevanje s 7. strani)

Še več neposrednih prizadevanj bodo morali v prihodnje vložiti tudi pri gradnji in urejanju otroških igrišč, zlasti v novih urbaniziranih naseljih na območju večjih krajevnih skupnosti. Doslej so domala povsod to vprašanje povsem zanemarili. Otroci so v novih stanovanjskih naseljih razen skromnih bolj ali manj urejenih dvoriščih med bloki še vedno utesnjeni in izpostavljeni nevarnosti množice avtomobilov in drugih vozil, ki se gnetejo po dvoriščih.

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC OKTOBER 1977

	del.	vaj.
TOZD »Tomaž Godec«		
Boh. Bistrica	545	12
TOZD Rečica	296	5
TOZD Mojstrana	56	3
TOZD Podnart	74	
TOZD Trgovina	19	1
DSSS	75	
	974	21

Rodili sta se:

Jožetu Maroltu — hči
Amaliji Stare — hči

Poročila sta se:

Vesna Poznik s Štefanom Kunčičem

Gorje nekdaj in danes

Področje Gorij leži na rahli vzpetini zahodno nad blejsko kotlino, na povprečni nadmorski višini 600 m. Vasi, ki tvorijo krajevno skupnost Gorje (kar deset jih je) se razprostirajo po vzpetinah vse do obronkov mogočnih gozdnih masivov Mežakle, Radovne in Pokljuke. V teh vaseh živi okoli 2.800 prebivalcev. Naselja povezuje kar 33 km slabih makadamskih cest.

V času med obema vojnima je bila struktura prebivalstva bistveno drugačna kot je danes. Pretežni del prebivalstva se je preživljalo s kmetijstvom, drvarjenjem in prevozom lesa iz Pokljuke in Mežakle, le redki so bili zaposleni na Kaconovi in Mulejvi žagi. Res zelo redki in srečni pa so bili tisti, ki so služili kruh zase in družino v KID, (Kranjska industrijska družba — današnja železarna na Jesenicah).

Posebno hudo je bilo v letih močne gospodarske krize od 1930 do 1933, saj so mladi, zdravi in močni fantje delali po cestah izmenično tedensko le toliko, da so dobili nekaj koruzne moke, ki so jim jo delili v trgovini na Bledu pri Tomaževcu (danes trgovine tam ni več), do čim denarja niso videli. Novih gradenj niso poznali, tudi kmečka gospodarstva se niso obnavljala niti modernizirala, marsikateri so takrat propadli. Močni gruntarji so sicer imeli dovolj zrelega lesa v svojih gozdovih, vendar tega niso sekali, čeprav so doma bivali v temnih črnih kuhinjah in slabih stanovanjih.

Do bistvenih sprememb je prišlo po letu 1933, ko je v Nemčiji prišel na oblast Hitler in se je odslej Veliki Reich začel hitro in močno oboroževati in kovati načrte za velike osvajalne pohode.

Tudi takratna železarna na Jesenicah je to dobro občutila, saj so prihajala iz Nemčije velika naročila za dobavo jekla. Zaradi tega je železarna potrebovala nove delavce in prav Gorje so bile prava zakladnica dobrih in pridnih delavcev. Vse več in več mož in fantov iz Gorij je dobilo delo v železarni. Hkrati se je začel dvigati življenjski standard ne samo v delavskih vrstah, temveč tudi pri kmetih, saj je bilo pridelke vedno lažje prodajati. S tem pa so se Gorje vse bolj povezovale z jeseniškim proletariatom in spremljale njegove napredne ideje, kar se je poznalo že v prvih dneh okupacije.

Kulturno-prosvetna dejavnost je bila v času pred vojno v Gorjah dokaj razgibana. Delovalo je pevsko društvo, tamburaški zbor, dve odlični telovadni vrsti pri Orlu in Sokolu ter močni igralski skupini. Prav tako so Gorje imele že takrat razvito godbo na pihala, gasilsko društvo, planinstvo, bili pa sta tudi dve knjižnici, in sicer v Gorjah pri Bralnemu društvu, v Spodnjih Gorjah pa pri Vzajemnosti (Svobodi).

Danes mnogi od teh dejavnosti ni več. Izredno dobra je godba na pihala, pomlajeno je gasilsko društvo, deluje še TVD Partizan, razmahnilo se je pla-

Odšla sta v pokoj

JANEZ ROBIČ

Tov. Janez Robič se je prvič zaposlil na žagi »Gorjana« ž v mesecu aprilu 1941. leta in je delal vse do aprila leta 1943. Konec aprila 1943. leta kot še mnogo drugih mladih

fantov, ga je presenetil okupator in ga proti njegovi volji vključil v svoje vrste. Po letu dni, ali točno 1. maja 1944 se je priključil partizanskim enotam NOV na Pokljuki.

Po osvoboditvi se je takoj vključil v delo narodnoosvobodilnih odborov oz. v povojno ljudsko oblast in družbenopolitično življenje kraja. V naše podjetje se je vključil ponovno leta 1946 in delal do leta 1948, nato pa neprekinjeno od leta 1955 pa do upokojitve. Vseskozi je bil zaposlen na delovnem mestu skladiščnika. Svoje delo je opravljal z vso odgovornostjo in prizadevnostjo. Vseskozi je bil aktiven političen delavec v tovarni, kakor tudi na terenu.

Vsled svoje doslednosti pri delu, skromnosti v osebnem življenju, tovarniškega odnosa do sodelavcev, nam bo tov. Robič ostal vsem v prijetnem spominu.

KRISTINA REPE

Tov. Kristina Repe se je zaposlila v naši tovarni leta 1959. Delala je na raznih de-

lovnih mestih v tovarni vrat. Na svojem delovnem mestu je bila vseskozi vestna, prizadevna in dosledna. Bila je aktivna družbenopolitična delavka, kakor tudi v organih samoupravljanja. Veliko truda in dela je vložila v delo gasilskega društva.

Tov. Kristina se je upokojila ne samo kot delavka naše tovarne, temveč tudi kot bor. ka narodnoosvobodilne vojne. Že leta 1943 je postala skojevka in še isto leto v jeseni se je vključila v NOV.

Ko odhajata v zasluženi pokoj, vama vsi zaposleni sodelavci želimo še veliko let trdnega zdravja in v krogu svojih še veliko sreče in zadovoljstva.

ninstvo, knjižnica pa deluje enkrat tedensko v okviru matične knjižnice iz Radovljice. Pevskega zbora ni več, tudi tamburašev ne, pa tudi dramska odseka sta popolnoma zamrla. Nov način in hitri tempo življenja sta marsikaj spremenila. Ljudje so vse bolj zaposleni, ob večerih pa posedajo pred televizorji ali poslušajo radio, za sproščen pogovor med sosedi skoraj ni več časa.

Zaradi tesne delavske povezave med Gorjani in Jesenicami pred vojno so bile tudi Gorje že pripravljene na okupatorja. Mladi fantje so vedeli, kje je njihovo mesto, zato ni naključje, da so prav Gorje dale toliko prvor-

borcev. V zadnjih nekaj letih se je v Gorjah zgradilo marsikaj. S samoprispevkom krajanov je bila že leta 1964, ravno ob stoletnici stare šole, zgrajena nova osnovna šola, staro pa so preuredili za otroško varstvo. Dom Partizana je dobil nov prizidek, ki danes še služi svojemu namenu, gasilci so si zgradili nov dom in si nabavili novo motorko ter gasilski avtomobil. Veletrgovina Živila Kranj je zgradila na Dolgem Brdu sodobno samopostrežno trgovino, podobno tej pa tudi Specerija Bled v Zg. Gorjah. Obe trgovski podjetji imata vsaka še po eno trgovino v Sp. Gorjah, ki pa sta še klasičnega tipa. Tudi gostinskih lokalov je na področju Gorij dovolj, le da nimajo prenočitvenih zmogljivosti, sicer pa je že dovolj turističnih sob pri zasebnikih.

V povojnem času je Gozdno gospodarstvo Bled za svoje delavce zgradilo več stanovanjskih blokov na Dolgem Brdu, prav tako je bil zgrajen nov blok v Krnici za lovce, ki delajo v revarjih Mežakle, Radovne in Pokljuke. Tudi izgradnja zasebnih hiš je v stalnem porastu. Mnogo se je spremenilo v kmetijstvu, ne samo da si ljudje urejajo in popravljajo stanovanjske prostore, temveč je vedno več tudi kmetijske mehanizacije, kar mnogim fantom omogoča, da niso vezani izključno le na kmetijsko delo, pač pa imajo občasno še dodatni zaslužek.

Kmetij na gorjanskem območju, ki se bavijo izključno le s kmetijsko dejavnostjo in je ta vir dohodkov, je le še 26, ostali krajanje pa so zaposleni izven Gorij.

V lanskem letu je bil izglasovan referendum za samoprispevek krajanov. S prispevkom v višini 4.006.800 din nameravajo urediti predvsem kanalizacije, dokončati vodovod na Zg. Lazih, urediti pokopališče in sčasoma asfaltirati krajevne ceste. S to zadnjo akcijo bodo nastale težave, kajti območje te KS je zelo raztreseno, saj zavzema področje od železniške proge Jesenice—Nova Gorica do vrha Mežakle, Srednje Radovne in Pokljuke. Toda z dobro voljo in samozaveštvostjo se bo sčasoma uredilo tudi to.

Jože Ambrožič

ZAHVALA

Sodelavcem v TOZD Rečica, LIP Bled se iskreno zahvaljujem za besede sožalja in spremstvo na zadnji poti moje mame.

Dušan Lebar

Glavni in odgovorni urednik: Robič Ivan, tehnični urednik: Frelih Nada, člani: Žitnik Janez, Mencinger Franc, Trojar Andrej, Knaflič Zdravko, Noč Anton, Koselj Ivanka, Jeglič Silva in Kraigher Ciril.

Jesen

List za listom pada v travo.
Rdeče, ržavo in rumeno,
drobno, tanko posušeno listje
bo raznosil veter,
hladen veter prek poljan!

Tiho, tiše, vedno tiše
mnoge utihnile so ptice.
Dan se kmalu v noč prevesi,
dolga, temačen jesenski bo večer.
Zunaj megla, dež in mraz.
V izbi pa na toplem hitro nam minil bo čas!

Vesna